

Левицька В. Я., ліцеїстка групи Л-22,
Івано-Франківський науковий фізико-технічний ліцей
Івано-Франківської обласної ради
Яворський А. А. учитель історії, к.і.н.,
Івано-Франківський науковий фізико-технічний ліцей
Івано-Франківської обласної ради.

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТІНОПИСІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Сучасний міський простір є динамічним та насиченим різноманітними інформаційними носіями, архітектурними формами, образами та метафорами. У своїй сукупності вони створюють своєрідний міський текст, який формує унікальність міста та сприяє його туристичному потенціалу. Його складовою виступають стінописи або «мурали» (від ісп. «el muro» – стіна, стінка) – стилістичні розписи на фасадах будівель з трудомісткою технікою виконання і характерними сюжетними композиціями [6, с. 122].

Стінописи завдяки своїй візуальній привабливості та змістовності можуть відігравати значну роль у розвитку культурно-пізнавального туризму. Цьому також сприяє їхня доступність та безкоштовна можливість споглядання. Особливої актуальності вони набувають для туристичної галузі міст з великою кількістю настінних малюнків, зокрема Івано-Франківська. Загалом згідно з нашими підрахунками на фасадах міських будівель розміщено близько 70 муралів різних розмірів та тематики. Умовно серед них можна виділити традиційні, кураторські та сакральні. Традиційні включають у себе патріотичні стінописи з інтенцією національної та культурної ідентичності, представниками української історії та культури тощо. Вони популяризують та переосмислюють елементи національної культури, роблять їх доступнішими та цікавішими для мешканців та гостей міста.

Сакральні настінні мурали вирізняють Івано-Франківськ з-поміж інших українських міст, що варто використати як локальну особливість та цікавинку для туристів. У міському просторі нами було ідентифіковано 5 настінних малюнків відповідної тематики, створених 2019 р. в рамках християнського фестивалю «Вгору серця». Автором більшості з них («Шнурки любові», «Вогні Святого Духа») є місцевий митець Я. Стецик. На його думку ці стінописи «хоч і на християнську тематику, проте більш асоціативні. Коли людина зацікавиться, можна пояснювати, що в них є глибина, подібна до тієї, яку має ікона» [1].

Поціновувачів сучасного мистецтва можуть зацікавити концептуальні мурали, створені 2016 р. у рамках фестивалю «Порто-Франко». Чотири настінні малюнки, що відображають сучасні тенденції настінного мистецтва, створені на торцях будинків по вулиці П. Орлика, Т. Шевченка, І. Франка та Шпитальній. Їх авторами були: «APL 315» (Одеса), С. Шумський, Я. Здворах та Д. Микитенко, які у своїх роботах використали стилі абстракції та

постграфіті [7]. Того ж року польський вуличний художник С. Чайковський (Zbiok') на стіні будинку по вул. Мазепи, 100 створив стінопис в алегоричній формі [3].

Найбільшу кількість муралів в Івано-Франківську появилися завдяки ініційованому міською владою у 2015 р. проекту «Місто муралів». Результатом його реалізації стала поява 23 стінописів авторів Ю. та М. Пітчуків, О. Цьомка, З. Суш, С. Бобровської та ін. А мурал «Гуцулка з ноутбуком» у жовтні 2020 р. увійшов у добірку найкращих муралів України за версією інформаційного агентства «Укрінформ» [5]. Серед оригінальних робіт є й мозаїчне панно у житловому районі «Княгинин», присвячене 30-річчю Незалежності України. Воно у 2021 р. увійшло до Книги рекордів України в категоріях «Розміри, мистецтво» та «Вперше» [2].

Використання настінних малюнків для розвитку туристичного потенціалу Івано-Франківська можливе завдяки створенню тематичних екскурсій. Залежно від уподобань гостей міста для цього доцільно використовувати різноманітну тематику: релігійну (сакральні), мистецтвознавчу (концептуальні, традиційні), освітню тощо. Найбільший освітній потенціал мають традиційні стінописи, зокрема патріотичні та персоніфіковані. Серед останніх наявні роботи, присвячені: І. Франку (вул. Бельведерська, 19), Р. Гурику (вул. Гетьмана Мазепи), Квітці Цісик (вул. Матейки, 23), Т. Шевченку (вул. Коновальця, 16), В. Івасюку та І. Миколайчуку (2022 р.), Григорію Сковороді (вул. Любомира Гузара, 9). Культурною інтенцією відзначаються мурали на стінах будинків за адресами: вул. Миколайчука, 16 (ілюстрація до фільму І. Миколайчука «Пропала грамота»), вул. Січових Стрільців, 46 (присвячений єдності України), вул. Галицька 132, 132А («Я піду в далекі гори») та ін. Колорит регіону у своїх роботах розкрило подружжя митців Ю. та М. Пітчуків: «Гуцулка з куркою» (вул. Миколайчука, 11) та «Гуцулка з ноутбуком» (вул. Тролейбусна, 4). Цікавим у зазначеному контексті є будинок по вул. Хоткевича, 54 (т.зв. «Китайська стіна»), на фасаді якого розміщено аж 9 стінописів. Серед них вартими уваги є настінні малюнки з цитатами В. Чорновола, І. Франка, С. Бандери й Т. Шевченка [4].

На основі вищезазначених стінописів доцільно розробити та втілити пішохідні або велосипедні маршрути: «Відомі постаті на стінах міста», «Мистецький Івано-Франківськ», «Минуле крізь призму сучасного» тощо. Для кращого інформування туристів варто створити мобільний додаток з картами маршрутів, описом муралів та цікавими фактами про них. При цьому біля самих стінописів необхідно розташувати інформаційні таблички з QR-кодами, що ведуть на сторінки з детальною інформацією, інтерв'ю з художниками та фотографіями процесу створення. Корисним елементом стане інтерактивна онлайн-мапа муралів міста з можливістю фільтрування за тематикою, авторами, районами тощо. Туристичному потенціалу міста сприятиме і виготовлення сувенірної продукції з найяскравішими та найзмістовнішими стінописами (футболки, магнітики тощо).

Перелік використаних джерел

1. Борис С. Для чого у Франківську малюють християнські мурали. URL : <https://sotka.life/dlia-choho-u-frankivsku-maliuiut-khrystyianski-muraly/>.
2. Мозаїка на стіні франківської багатоповерхівки увійшла до Книги рекордів України (фото). URL : <https://gk-press.if.ua/mozai-ka-na-stini-frankivskoi-bagatopoverhivky-uviy-shla-do-knygy-rekordiv-ukrai-ny-foto/>.
3. Мурал польського художника викликав обурення в івано-франківців. URL : <https://vikna.if.ua/news/category/if/2016/07/26/57778/view>.
4. Найбільш «муральний» будинок у Франківську. URL : <https://pobudovano.com.ua/news/naybilsh-muralniy-budinok-u-frankivsku>.
5. Наша команда. URL: <https://streetartif.wixsite.com/mural?fbclid=IwAR1f9P9Hea43vYo622rJgBGU5sWemAPyVAmjnLpvZF5ljBAx-jqlz0RIDws>
6. Саницька В. Л. Мурали – це не тільки мистецтво вулиці, а й філософія. Південноукраїнські наукові студії : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 16-17 грудня, 2020 р.) / Наук. ред.: О. Б. Петінова. Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2021. С. 111–114.
7. Суровська О. Мурали — дарунок не для всіх. Як франківцям жити далі з новими стінописами. URL <https://report.if.ua/socium/muraly-darunok-ne-dlya-vsih-frankivci-aktyvno-krytykuyut-novi-stinopysy/>.

УДК 338.48:005.8:004.9:005.94

Лисяна В. О., здобувачка PhD,
Державний торговельно-економічний університет
Михайліченко Г. І., д.е.н., проф., проф. кафедри
туризму та менеджменту креативних індустрій,
Державний торговельно-економічний університет.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ: PSYCHOTECH DIGITAL TRANSFORMATION ЯК МОВА НОВИХ РІШЕНЬ

Цифровізація, поряд з інвестиційною діяльністю в інфраструктуру та розвитком цифрових навичок, є важливою передумовою для трансформації бізнес-процесів. Багато авторів сходяться в думці, що цифровізація має значний вплив на операційну діяльність підприємства. Однак, згідно з матеріалами Gartner [2], процес цифровізації передбачає не лише зміни в операційних процесах, але й вплив на загальну бізнес-модель організації. Це включає активну інтеграцію з комунікаційними системами, системами управління взаєминами з клієнтами та аналітикою даних (табл. 1).